

Д. КОЦИСКИ, доктор екон. наук, Мышкольцський університет, Угорщина, декан економічного факультету
А.П. КОСЕНКО, канд. екон. наук, доцент НТУ «ХПІ», Харків
Т.Н. СОКОЛЕНКО, канд. пед. наук, доцент Слав'янського пед. ун-ту

ТЕРМІНОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Вирішальною умовою росту економіки нашої країни після важкої і тривалої економічної кризи в сучасних умовах стає розвиток науки і техніки. У зв'язку з цим зростає актуальність дослідження проблем, пов'язаних як із впровадженням наявних досягнень науки і техніки, так і з підвищенням ефективності використання всієї сукупності засобів і умов, що забезпечують постійне створення нової техніки, нових матеріалів, технологічних схем і інших нововведень, що визначають у кінцевому рахунку науково-технічний рівень виробництва, його інноваційний потенціал.

Поняття “потенціал” уже досить міцно ввійшло в наукову термінологію й успішно використовується вченими в різних областях науки і техніки. Разом з тим, досліджуване в статті поняття “інноваційний потенціал”, незважаючи на всю його очевидність, важливість і перспективність використання, ще не знайшло належного відображення в наукових працях вітчизняних і закордонних дослідників і являє собою одну з “білих плям” у категоріальному апараті інноватики. На наш погляд, недолік у дослідженнях даної економічної категорії є наслідком ряду труднощів методологічного і прикладного характеру.

Теоретичним і організаційним проблемам управління інноваційним потенціалом промислового виробництва присвячено чимало робіт. Однак вітчизняним роботам по даній тематиці, як правило, властиві два істотних недоліки. По-перше, вони у своїй більшості відносяться до періоду планової економіки, коли система управління на всіх рівнях обслуговувала тоталітарний режим і командна система керування економікою вже давно пішла у минуле. По-друге, серед цих робіт практично відсутні комплексні дослідження, що відбивають інноваційні можливості виробничої системи (галузі, регіону або конкретного суб'єкта, що господарює). В одних роботах досить докладно описуються проблеми науково-

технічного потенціалу, в інші - ресурсного або кадрового забезпечення і т.п. Поняття інноваційного потенціалу значно ширше, включає в себе і наукові, і технічні, і ресурсні можливості.

Науковий потенціал, включаючи в себе всі галузі наукового знання, не входять цілком до складу науково-технічного потенціалу, як правило, в області окремих гуманітарних наук. Технічний потенціал, характеризуючи рівень стану суспільного виробництва і поєднуючи у своєму складі всі його елементи, також не цілком входить до складу науково-технічного потенціалу, у частині вже застосовувані техніко-технологічні засоби, що включає в себе.

Таким чином, інноваційним потенціалом виробничої системи варто вважати не тільки і не стільки її можливості по створенню новацій і здійсненню нововведень, але і готовність суспільного виробництва сприйняти ці нововведення для ефективного використання. Отже, поняття «інноваційний потенціал виробничої системи» стосовно до викладеного матеріалу, на наш погляд, треба сприймати як граничну здатність системи створювати, тиражувати і використовувати нововведення в умовах існуючого ресурсного забезпечення. У нашому розумінні інноваційний потенціал – це гранична здатність створювати нововведення, сприймати вже створені нововведення і вчасно рятуватися від застарілих.

Приведене визначення дозволяє стверджувати, що інноваційний потенціал системи формується не тільки під впливом факторів, що характеризують кількість новацій, створюваних усередині системи, але й у результаті впливу таких факторів, що відбивають: число нововведень, що надійшли через межі системи; число нововведень, поза залежністю від місця їхнього створення, переданих у сферу практичного використання; число інновацій, використовуваних споживачами в процесі їхнього функціонування. У цьому зв'язку слід зазначити, що рівень і, відповідно, потенціал інноваційності в значній мірі буде визначений присутністю наявних у науково-технічному сегменті інноваційного потенціалу нововведень (новацій), на які є ринковий попит.

Література: 1. Громека В.И. США: научно-технический потенциал М.: Мысль, 1987.- 152с. 2. Жигц Г.И. Инновационный потенциал высшей школы: параметры : Монография.- Саратов : Саратов.гос.техн.ун-т, 2001.- 180с. 3. Жигц Г.И. Методология управления формированием и эффективным использованием инновационного потенциала

економических систем. Автореф. дисс. на соиск. уч.ст. доктора эконом.наук...- Саратов : СГТУ, 2001.- 39с. **4. Ильин М.С.** Научно-технические потенциалы стран СЭВ: состояние, взаимодействие. - М.: Экономика, 1984.- 119с. **5. Ильяшенко С.Н.** та ін. Менеджмент та маркетинг інновацій.- Суми : Мрія, 2004.- 616с. **6. Каныгин Ю.М.** Научно-технический потенциал (Проблемы накопления и использования).- Новосибирск.: Наука, 1984.-154с. **7. Кокурин Д.И.** Инновационная деятельность.- М.: Экзамен, 2001.- 576 с. **8. Лапин Е.В.** Экономический потенциал предприятия: Монография.- Сумы: ИТД "Университетская книга", 2002.- 310с. **9. Лещинер Р.Е.** Научно-технический потенциал современного производства.- М.: Знание, 1988.- 33с. **10. Лузин А.Е.** Повышение восприимчивости к нововведениям // ЭКО.- 1986.- №7.- С.120-127. **11. Марушкина М.А., Тамбовцев В.А.** Уровневая модель в анализе инновационного процесса // Проблемы интенсификации и диагностики нововведений М.: ВНИИСИ, 1984.- С.30-44. **12.** Научно-технический потенциал отрасли.-М.: Экономика, 1984.- 28с. **13. Олдак П.Г.** Принципы программного подхода // Материалы научного симпозиума по проблемам долгосрочного экономического прогнозирования развития народного хозяйства Сибири и Дальнего Востока.- Новосибирск, 1990.- 76с. **14. Перерва П.Г., Гончарова Н.П., Яковлев А.И.** Маркетинг инновационного процесса: Учебное пособие К.: Вира-М, 1998.- 267 с. **15. Pererva P.G., Kocziszk, Szakaly D., Somosi Veres M.** Technology transfer.- Kharkov-Miskolc, 2012.- 668s.

Д.Ю. КРАМСЬКОЙ, к.е.н., доцент, м.Харків, НТУ „ХПІ”
К.А. ПОНОМАРЕНКО, студент, м.Харків, НТУ „ХПІ”

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Найважливішою прерогативою держави є регулювання інноваційної діяльності. Як показує світовий досвід, що хоча ринок і є вихідною основою і кінцевою фазою інноваційного циклу, він усе-таки не може сам по собі забезпечити повноцінне системне рішення проблем інноваційного розвитку.

Форми впливу держави на економічні процеси різні і залежать від безлічі зовнішніх і внутрішніх факторів, стратегії розвитку держави і специфіки державного управління. Як показали дослідження, об'єктивні причини необхідності державного втручання наступні: інноваційні програми вимагають значного фінансування; підприємства-творці інновацій одержують лише частину загального соціально-економічного ефекту від реалізації результатів досліджень; впровадження нових технологій пов'язано з високими ризиками; фундаментальні і деякі напрямки прикладних досліджень не досить прибуткові для організацій, що орієнтуються на комерційний ефект; розробка і впровадження інновацій вимагають стабільної економічної кон'юнктури; інновації виступають основним фактором конкурентноздатності національного бізнесу на світовому ринку; деякі питання